

Historiografia sztuki chińskiej w Europie, 1600-1950

Nr projektu: 2015/17/D/HS2/01289

Okres realizacji: 2016-02-22 - 2020-02-21

Kierownik projektu: dr Izabela Kopania

Źródło finansowania: Narodowe Centrum Nauki

Projekt poświęcony jest piśmiennictwu na temat sztuki chińskiej powstałemu w zachodnim kręgu kulturowym w latach 1600-1950, a jego zasadniczym celem jest prześledzenie procesu kształtowania się historii sztuki chińskiej w Europie.

Refleksje na temat sztuki powstającej w Państwie Środka obecne są już w źródłach dokumentujących pierwsze spotkania Europejczyków z odległą kulturą. Liczba odnośnych źródeł wzrasta w XVII i XVIII stuleciu wraz z napływem do Europy obiektów dalekowschodnich i publikacją relacji europejskich poselstw handlowych oraz listów nadsyłanych przez misjonarzy jezuickich. Tego rodzaju źródła wykorzystywane były przez piszących w Europie amatorów-sinologów, znawców i kolekcjonerów podejmujących próby eseistycznego ujęcia dziejów, poszczególnych gałęzi bądź zagadnień sztuki chińskiej. Wypowiedzi te implikują szereg kwestii związanych z mentalnością Europejczyków oraz jej historycznymi, społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami, m.in.: 1) problem reakcji Europejczyków na spotkanie z Innym; 2) zagadnienie otaczającego ich świata rzeczy, którego istotny element stanowiły orientalia; 3) zagadnienie procesu „porządkowania” rzeczywistości i klasyfikowania tego, co nieznane; 4) problem definicji pojęcia sztuka i odniesienie go do rzeczywistości dalekowschodniej; 5) zagadnienie narodzin historii sztuki pozaeuropejskiej i jej miejsca w globalnych dziejach sztuki.

Zrozumienie procesu kształtowania się historii sztuki chińskiej w Europie wymaga prześledzenia szeregu problemów, takich jak: 1) kwestia rozumienia przez Europejczyków pojęcia sztuki chińskiej w różnych momentach historycznych i jego uwarunkowania; 2) zależność między postrzeganiem sztuki chińskiej i jej historiografią a europejskim rynkiem obiektów dalekowschodnich, istotnym dla kultury XVII i XVIII wieku zjawiskiem chinoiserie, kolekcjonerstwem oraz udziałem Państwa Środka w Wystawach Światowych; 3) wartościowanie sztuki chińskiej oraz jego uwarunkowania, w tym zależność od funkcjonującego obrazu Chin i Chińczyków; 4) kwestia wypracowania narzędzi służących opisowi nieznanych europejskiemu kręgowi kulturowemu form, motywów ikonograficznych i tradycji estetycznych; 5) zależność między historiografią sztuki chińskiej a miejscem sztuki chińskiej w muzeach oraz specjalizacją dziedzin nauki (klasyfikacja obiektów chińskich w obrębie sztuk pięknych, etnografii i antropologii); 6) problem wizualnej historiografii sztuki chińskiej.